

ZÁKON
ze dne.....,
kterým se mění zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně
některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 230/2002 Sb., zákona č. 238/1992 Sb., zákona č. 283/2005 Sb., zákona č. 320/2009 Sb., zákona č. 222/2012 Sb. a zákona č. 275/2012 Sb., se mění takto:

1. V § 27 odst. 1 se za slovo „obce“ vkládají slova „s výjimkou zastupitelstva hlavního města Prahy“.
2. V § 27 odst. 2 se slova „V hlavním městě Praze a“ zrušují. Malé písmeno „v“ se nahrazuje velkým písmenem „V“.

Čl. II
Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu:

Podle současného právního stavu se volby do Zastupitelstva hlavního města Prahy konají podle zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 27 odst. 1 cit. zákona obec tvoří jeden volební obvod. Zastupitelstvo obce může nejpozději 85 dnů přede dnem konání voleb vytvořit více volebních obvodů:

- a) v obcích s počtem obyvatel do 10 000 tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 5 členů zastupitelstva obce,
- b) v obcích s počtem obyvatel od 10 001 do 50 000 obyvatel tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 7 členů zastupitelstva obce,
- c) v obcích s počtem obyvatel nad 50 000 tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 9 členů zastupitelstva obce.

Podle § 27 odst. 2 cit. zákona v hlavním městě Praze a v územně členěných statutárních městech může být městská část nebo městský obvod součástí pouze jednoho volebního obvodu.

Důvod předložení a cíle:

Cílem předloženého návrhu změny zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je vyloučit možnost vytváření volebních obvodů při volbách do Zastupitelstva hlavního města Prahy.

Zastupitelstvo hlavního města Prahy v minulosti využilo možnosti vytvořit volební obvody, a to v roce 1998 (10 volebních obvodů), v roce 2002 (5 volebních obvodů) a v roce 2010 (7 volebních obvodů). Vytvoření volebních obvodů při volbách do Zastupitelstva hlavního města Prahy v roce 2010 se však setkala s negativní reakcí voličů i kandidujících subjektů, byť byl následně postup zastupitelstva Ústavním soudem České republiky shledán jako zákonný a ústavně konformní.

Při zpracování předkládaného návrhu byly zohledněny všechny argumenty a zejména kritické připomínky, které k vytváření volebních obvodů pro volby do Zastupitelstva hlavního města Prahy zazněly. Je předkládán návrh, který bere v úvahu, že v jednotlivých městských částech s jejich specifickými místními podmínkami se v případě voleb do jejich zastupitelstev více promítají lokální zájmy a činnost lokálních uskupení. Při vytváření volebních obvodů pro volby v úrovni hlavního města Prahy nejsou a nebyly volební obvody takto lokálně vyhraněné, ať již pro jejich rozlehlost, počet obyvatel či malou bližší souvislost mezi, v nich začleněnými, městskými částmi. Tato fakta návrh respektuje a předkládá se změna textu zákona tak, aby území hlavního města Prahy tvořilo pro volby do jeho zastupitelstva jediný volební obvod.

Vytváření volebních obvodů, jak mj. v připomínkách zaznělo, může zásadním způsobem ovlivnit proporcionalitu volebního výsledku zvýšením přirozeného prahu pro získání volebního mandátu, tj. kandidující subjekt s nižší voličskou podporou nemusí získat mandát v zastupitelstvu, byť jeho volební výsledek překročí 5% uzavírací klauzuli. Současné

s vytvořením volebních obvodů vyvstává i riziko porušení rovnosti volebního práva nerovným rozdělením mandátů mezi jednotlivé volební obvody, přičemž vytvoření absolutně stejných obvodů, ať už co do počtu obyvatel či oprávněných voličů, prakticky není možné a lze tedy pouze vyloučit extrémní nadprezentaci či podprezentaci některého z obvodů.

Jako negativum ve vztahu ke svobodné soutěži politických sil je zmiňováno rovněž časové hledisko vytvoření volebních obvodů, respektive jejich vytvoření v okamžiku bezprostředně předcházejícímu volbám. Rozhodnutí o vytvoření volebních obvodů pak kandidující subjekty mohou oprávněně vnímat jako nepředvídatelné.

V teoretické rovině pak lze vést i úvahu o tom, že o vytvoření volebních obvodů může být zastupitelstvem obce rozhodnuto účelově s cílem ovlivnit výsledek voleb zvýšením přirozeného prahu nebo nestejnou vahou hlasů voličů.

Možné varianty řešení:

Výše uvedeného cíle, tj. eliminovat možnost vytváření volebních obvodů pro volby do Zastupitelstva hlavního města Prahy, lze dosáhnout dvěma způsoby:

1. změnou zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, v platném znění, a to v části, která upravuje možnost vytvoření volebních obvodů.
2. změnou zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, v platném znění, konkr. § 123 cit. zákona, a navazující změnou zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, v platném znění – tato varianta je obsažena v návrhu skupiny poslanců, který byl předložen Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky jako sněmovní tisk č. 125/0. Podstatou uvedeného návrhu je konání voleb do Zastupitelstva hlavního města Prahy podle zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů, v platném znění, a je spojen s návrhem ústavního zákona obsaženým ve sněmovním tisku 124/0, který spočívá ve zkrácení volebního mandátu Zastupitelstva hlavního města Prahy zvoleného ve volbách v roce 2014.

Z výše uvedených variant se beze sporu jeví jako vhodnější změna stávajícího znění § 27 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Návrh novely cit. ustanovení vylučuje vytvoření volebních obvodů pouze pro volby do Zastupitelstva hlavního města Prahy. Pro volby do zastupitelstev ostatních obcí, městských částí a městských obvodů zůstává tato možnost zachována. Jediným subjektem, který je dotčen navrhovanou změnou zákona, je hlavní město Praha.

Vzhledem k tomu, že Zastupitelstvo hlavního města Prahy bude i nadále voleno jako zastupitelstvo obce, což ostatně zcela odpovídá povaze tohoto územního celku, není třeba jakýmkoliv způsobem zasahovat do délky funkčního období zastupitelstva zvoleného v nadcházejících volbách.

Současně návrh zachovává souběh voleb do Zastupitelstva hlavního města Prahy a voleb do zastupitelstev městských částí hlavního města Prahy. Nevychází tím riziko znásobení nákladů spojených s konáním voleb na území hlavního města Prahy a nedojde ani ke snížení voličské účasti v obou volbách.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky:

Navrhovaná právní úprava je v souladu s Ústavou a s ústavním pořádkem České republiky.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a její slučitelnost s právem Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie:

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami a obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva. Návrh je plně slučitelný s právem Evropské unie.

Hospodářský a finanční dopad na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopad:

Návrh zákona nemá žádný dopad na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a podnikatelské prostředí České republiky. Návrh zákona nemá žádný sociální dopad.

Dopad na rovné postavení mužů a žen:

Návrh nemá žádný dopad na rovné postavení mužů a žen.

B. Zvláštní část

K Čl. I

K bodu 1.:

Doplněním slov „s výjimkou zastupitelstva hlavního města Prahy“ již Zastupitelstvo hlavního města Prahy nebude moci rozhodnout o vytvoření více volebních obvodů. Volby do Zastupitelstva hlavního města Prahy se tedy napříště budou konat vždy v jediném volebním obvodu tvořeném celým územím města.

K bodu 2.:

V návaznosti na bod 1. se slova „V hlavním městě Praze a“ zrušují jako nadbytečná a začátek věty se uvádí velkým písmenem „V“.

K Čl. II

Navrhuje se určit nabytí účinnosti zákona patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

RNDr. Tomáš Hudeček, Ph.D. v. r.
primátor hl. m. Prahy